

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 5. De modo exercendi propositum emendationis, quod contritio in
sua natura includit cum antedicta detestatione,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

pressum in cap. 1. de Pœnitent. distinct. 7. & in cap. Ponderet. distinct. 50. Denique ut argumentatur Sotus loco cit. col. antepenult. impossibile pene est, vt cum ingens fuerit peccatorum numerus, & maxime cum pleraque eorum contingerint in rebus lætis, singulos de singulis concipere dolores interitios. Ad eo vt merito dicendum sit cum Franc. à Viët. in citato num. 116 quod sicut in confessione, dicendo millies Peccaui fornicatione, vnicus talis confitendi actus terminatur ad singulas illius numeri fornicationes: ita vnus actus interior quo pœnitenti displicent egedem mille fornicationes, terminatur ad vnamquamque earum: & Pœnitens ipse censetur de omnibus & singulis eorumdem conteri.

52. Quinta propositio, qua ex precedenti sumitur, est: Ad remissionem peccatorum mortalium sufficere vnam contritionem, quæ ad omnia quorum Pœnitens reus est, extendat se in particulari, id est, qua Pœnitens omnem mortalem suam culpam detestetur, seruatis conditionibus perfectæ contritionis in præced. cap. expositis. Ad huius confirmationem præter antedicta, afferri possunt exempla D. Pauli euntis Damascum, & latronis in cruce pendens, qui tam breui tempore conuersi sunt ad Deum, vt illud non fuerit sufficiens ad retiocanda distinctè in memoriam omnia sua peccata. Quod similiter sentiendum est de ijs qui iuxta antedicta, conuertuntur aut conuerti possunt in momento. Accedit etiã quod talis contritio, etiam si perficiatur simplici actu voluntatis, sit vera detestatio omnium peccatorum: adeoque pœnitentia quæ peccatori præcipitur: præsertim cum in singulari pœnitentia, non autem in plurali, pœnitentia, præcipiatur de omnibus peccatis Atque ita omnes Theologos tenere ait Suarez in cit. a. disput. 4. sect. 6. num. 2.

Si quis opponat contritioni respondere confessionem tanquam signum externum quo manifestatur: ideoque sicut vnus actus confessionis sufficere nõ potest ad omnium peccatorum mortalium remissionem: ita nec posse vnum actum contritionis quantumcumque is ad omnia se extendat. Respondendum est cum Caiet. in cit. quest. 2. confessionem fieri homini tanquam Iudici qui non nisi de cognitis iudicare potest; atque peccata quæ non fuerint ei distinctè exposita, manere ei incognita. Contritione autem cor offerri Deo, qui non pensat quantum & quot, sed ex quanto offeratur: iuxta illud quod de Magdalena Luc. 7. dicitur. Remittitur ei peccata multa, quia dilexit multum: non autem quia displicuerunt ei multa. Sufficere ergo potest vnus contritionis actus sicut vnus satisfactionis, aut vnus absolutionis.

De detestatione peccatorum requisita ad validitatem Sacramenti Pœnitentia.

SECTIO. III.

53. Sexta propositio est vnum etiam actum antedictum detestationis de omnibus peccatis commissis, posse ad confessionem validam sufficere. Probat, quia vnus talis actus sufficere potest ne confessio censetur mera narratio, aut esse sine interiori dolore. Quem item posse sufficientem esse ad percipiendam Sacramentalem absolutionem, patet ex eo quod sufficiens esse possit ad peccatorum remissionem iuxta proximè præcedentem propositionem. Quare ad validitatem Sacramenti pœnitentia non sunt necessario exercendi totus actus detestationis, quot sunt peccata, de quibus tanquam reus illorum, Pœnitens confitetur: etiam si negandum non est, eos valde vitales esse. Si quis dicat necessarios esse ad compensandam iniuriam Deo illatam: vt nimirum homo sui ipsius iudex constitutus, ac peccatorum suorum vindex, illam singulis contritionibus vindicet, quam singulis peccatis intulit. Respondendum est, eam compensationem posse perinde fieri vna contritione ac multis: vt argumento est, quod vnus dolor intensus de omnibus peccatis, sit maior compensatio quam multi remissi habitus de singulis: vt patet ex D. Paulo & D. Magdalena, nonnullisque alijs, qui quamuis non potuerint in momento in quo conuersi sunt, omnia sua peccata sigillatim considerare ad concipiendas de singulis singulas detestationes: vnam tamen de omnibus conceperunt tam intensam, vt eis valuerit non modo ad culpam remissionem, & pœnarum æternarum eis debitam mutationem in temporales: sed etiam ad harum omnium relaxationem: id quod aliquor glossis citatis expressit Na-

uar. in Enchir. cap. 1. num. 43. Et ad confirmationem facit illud Luc. 7. Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum] vbi nomen peccati extendi ad dictas temporales penas, non est alienum à sacre Scripturæ vsu. Nam ijs significandis vsurpatur 2. Machab. sub finem. cap. 12. cum dicitur Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt à peccatis soluantur. Per peccata enim eo loco, communiter intelliguntur pœnæ quibus defuncti cruciantur in purgatorio, quæ temporales sunt.

Cæterum perinde est, siue ante reuocata sigillatim in memoriam peccata, siue post, siue etiam inter reuocandum concipiatur illa vna detestatio, extendens se ad omnia mortalia à pœnitente perpetrata: prout idem Nauar. in præced. num. 25. expressit iniquis, non est necesse, vt Pœnitens recogitans, confitensve sua peccata, de vnoquoque mortifero speciale & singularem pœnitentiam concipiat: sed satis est, vt concipiat generalem eiusmodi pœnitentiam, quæ virtute se extendat ad omnia mortifera, siue id faciat ab initio cum incipit reuocare in memoriam confitenda; siue inter reuocandum, siue alio quouis tempore, vel temporis momento. Cuius doctrinæ ratio est, quod iuxta antedicta, ille qui omnia sua peccata detestatur propter Deum, habeat formalem & ad Sacramentum sufficientem contritionem, etiam si de illis non cogitet distinctè, seu ad nullam particulare descendat, nec in hoc vello singulariter sistat: intentionem suam ad omnia indefinite extendens: quod perinde facere potest nondum recogitatis, ac iam recogitatis in particulari ipsis peccatis. Ad quod faciunt quæ disputat Suarez tom. 4. disput. 4. sect. 6. a. num. 9. quem vide si lubet.

Eidem autem doctrinæ congruenter dici potest, illum qui ex contritione, quam ante de suis peccatis cõcepit, conseruato firmo proposito non peccandi de cætero, excitatur ad faciendum conscientia suæ debitum examen; eoque vt par est factu, confitetur idoneum esse abique noua aliqua speciali contritione ad obtinendam Sacramentalem absolutionem: cum in tali confessione, vt in suo effectu, perficeret illa præcedens generalis contritio de se sufficiens, vt ponimus. Id Sotus in cit. col. penult. indicauit, iniquis Pœnitentium vsum non esse, nisi in principio habere contritionem generalem, quæ sufficit ad gratiam: & deinde peccata inuestigare ad confitendum: aut omnia sua peccata in mentem reuocare ante vllum detestationis actum, orationibusque rememoratis vnam detestationem applicare. Quanquam tamen negandum non est quin vt idem monet in fine præced. columna consultum sit speciale adhuc de singulis peccatis detestationes concipere.

Septima propositio est, si peccatum mortale penitus oblitum & per antedictam contritionem, etiam in vsu Sacramenti pœnitentia remissum in memoriam redeat, de eo esse denuo conterendum, sicut & est confitendum. Hanc Medina in tract. 1. de pœnit. quest. 3. versu Ex dictis, probat: quia necessarium est de peccatis penitere, sicut & confiteri, non solum ad finem consequendi eorum remissionem; sed etiam ad impletionem præcepti, de quo antea dictum est in cap. 2. Ad quam impletionem non sufficit sola virtualis detestatio peccati: vt patet ex dictis in præced. cap. 1. num. 3. & à D. Thoma traditum Suarez tom. 4. disput. 9. sect. 2. plenius confirmat. Eiusmodi est autem detestatio illa quæ de oblioto peccato commissio habetur, dum quis cætera quæ memoria occurrunt ita detestatur actu, vt similiter detestaretur illud si occurreret. Vnde tenendum est quod ex eodem D. Th. habet Iacobus à Graphijs in lib. 1. decis. aur. cap. 5. num. 23. cum peccata obliota recurrunt in memoriam, debere hominem de illis conteri, sicut de alijs, perinde ac pauper, qui quod non sit soluendo excusatur à solutione, cum venerit ad pinguiorem fortunam tenetur soluere quod debet.

CAPVT V.

De modo exercendi propositum emendationis, quod contritio in sua natura includit cum antedicta detestatione.

SVMMARIVM.

56. Ad tale propositum non requiritur, vt quis persuadeat sibi se non amplius

- amplius peccaturum mortaliter.
- 57 Defectus temporis & inculpabilis consideratio, excusans non habentem propositum actuale.
- 58 Itemque articulus mortis.
- 59 Quae peccata eiusmodi propositum respiciat.
- 60 Quomodo respiciat venialia.
- 61 Quas occasiones peccandi non respiciat.
- 62 Quas respiciat.
- 63 Documenta diiudicandi vtrum occasio aliqua peccandi sit proxima.
- 64 Peccatum est mortaliter, manere in occasione proxima peccandi mortaliter.
- 65 Propositum emendationis in usu Sacramenti Penitentiae, debet habere coniunctum propositum constituendi & satisfaciendi.
- 66 Rationes quibus id probatur.
- 67 Non est necessarium tale propositum coniunctum, actuale esse.

Quae ad talem modum pertinent complectemur aliquot documentis.

Primum est ex *Navar. in Enchir. cap. 1. num. 13.* Non esse necessarium ad contritionem, tale propositum ita exerceri, vt Penitens credat, se amplius non peccaturum mortifere. Ratio est quia id sciret quamdam superbiam. Satis ergo est vt nolit amplius peccare statuatque id cum Dei auxilio seruare.

Casus in quibus sufficere potest tale propositum esse virtuale.

SECTIO I.

57. Secundum est: id ipsum propositum actuale esse debere quidem, iuxta probabiliorem sententiam antea confirmatam in *cap. 1. nu. 9.* nihilominus sententiam de proposito virtuali, quod ipsum sufficiat ad contritionem, admittendam esse (quod notat *Navar. in sequen. num. 15.*) in casu in quo temporis defectus, vel aliqua inculpabilis inconsideratio Penitentis, causa fuit ne is haberet actuale propositum. Exemplum est cum quis praeter nimio dolore de peccatis suis praeteritis, non aduertit animum ad vitam futuram: vt Davidi contigit videtur: quando quidem ex *2. Regum. cap. 12.* ipso dicente. Peccavi Domino: statim subdidit Nathan Propheta: Dominus quoque transtulit peccatum tuum. Ratio autem patet: quia talis casus est impossibilitatis, cum omne actuale propositum praerquirat actualem considerationem iuxta illud tritum. Nihil volitum nisi cognitum.

58. Adde quod attigit *Suarez tom. 4. disput. 4. sect. 3. num. 4.* eandem quoque sententiam admittendam esse, cum homo penitentiam agit constitutus in articulo mortis: quia quando vita in futurum est mortaliter desperata, nihil est cur talis actus necessarius esse censetur. Ad quod facit consuetudo, nam si hominem damnatum ad mortem exhortemur ad penitentiam, non sumus adeo solliciti de illius vita in futurum, sed de detestatione praeteritorum peccatorum: quia licet aliquantulum vitae ei super sit, mortaliter, tamen id quasi nihil reputatur: atque pauculo eo tempore perseverando in dolore & detestatione praeteritae vitae, satis pro eodem tam breui, diuinorum mandatorum obseruantia proponi censetur. Adde adhuc tanquam corollarium, id quod idem author postea habet in *sequen. disput. 20. sect. 4. num. 34.* Si quis bona fide vere detestetur peccatum de quo confitetur; nec tamen ad formale propositum cauendi in futurum aduertat, sed illud omittat: idque sine culpa, eo quod talis inadvertentia sit excusabilis, tunc ad validitatem Sacramenti Penitentiae posse sufficere propositum virtuale, in detestatione inclusum: quia quantumcumque propositum actuale sic desit: non deest tamen dolor excludens voluntatem peccandi; qui adiunctam habens spem veniae, sufficit ad Sacramentum iuxta Concil. Trident. *sess. 14. cap. 4.*

De eodem proposito, respectu peccatorum.

SECTIO II.

59. Tertium est, praedictum propositum respicere omnia & singula peccata mortalia; praeterita, ne in eis delectetur Penitens: tum praesentia, ne ea committat: tum etiam futura, vt ea cuiet. Non respicere autem venialia nisi de consilio; cum non impediunt reconciliationem hominis cum

Deo: vt pote quae simul cum charitate in homine ipso esse possunt.

Si tamen de ijs quoque velit quis confiteri, debet pariter conteri vt bene docet *Suarez in sequen. sect. 6.* & manifestum est: quia confessio non est sacramentalis, nisi vt signum externum contritionis, quae cum peccatorum detestatione habet adiunctum propositum similia cauendi in futurum; neque cenferi quis potest vere & efficaciter peccata sua detestari, quin habeat virtualiter tale propositum; ac procuret actuale habere, si aduertat se non habere.

Attamen quia venialia, quae nobis contingunt ex surreptione, vix longo tempore a nobis vitari possunt sine specialis Dei privilegio, non possumus habere propositum omnino absolutum illa cauendi; vnde sufficit vt penitens proponat se diligentiam omnem adhibiturum ad illa vitanda vel minuenda quantum humano modo poterit; quod etiam habet *Suarez disput. 4. sect. 3. num. 5.* Ex quo in prius citata *sect. 6.* adhuc adde: quando confessio est de solis venialibus peccatis, non esse de eiusdem substantia, vt contritio, siue quoad detestationem, siue quoad propositum emendationis, efficax sit & absoluta de illis omnibus; quia cum peccata venialia non sint materia necessaria Sacramenti Penitentiae; vniueque possit sine alio remitti: sicut ad validitatem confessionis non est necessarium eam integram esse de omnibus venialibus; ita nec necessarium est dolorosam esse vniuersali contritione de iisdem omnibus; etiam si ille qui sic confitetur, tanquam agens perperam, venialiter peccet. Immo & mortaliter: si quidem haberet in eo facilem intentionem supponendi absolutioni Sacramentali indebitam materiam: non secus ac ille qui pro hostia triticea, hordeaceam de industria proponeret Sacerdoti consecrandam.

De eodem item proposito, respectu occasionum peccandi.

SECTIO III.

60. Quartum est, id ipsum propositum respicere quoque occasiones, & quasi semina peccatorum: tum ne penitens illis viatur, tum ne eas praebat aliis. Quod tamen non est intelligendum de occasionibus peccandi venialiter; quia si propositum nunquam peccandi venialiter necessarium non est, multo minus est vitandi occasiones peccandi venialiter: nec item de occasionibus remotis peccandi mortaliter si haec sint res in se licitae, vt mercatura, militia, & caeterae artes vel officia, quae potest quis sine peccato exercere. Quoniam cum nihil fere sit in hoc mundo, quin possit esse occasio peccati, oporteret nos de eo exiisse: prout ait *apostolus in priori ad Corinth. cap. 5.*

61. Intelligendum est ergo de occasionibus propinquis peccandi mortaliter: adeo vt homo teneatur propositum habere vitandi omnem eam occasionem qua sine peccato mortali nunquam, aut raro se viturum credit, vt credere merito debet, si iam expertus est aliquoties eam esse fragilitatem suam vt statim succumbat data istiusmodi occasione: siue ipsa sit in se peccatum, vt officium scenerandi, munus lenonis, & similia: siue sit in se indifferens, vt conuersari cum aliqua persona vendendo vel emendo vel laborando: aut sit etiam alioqui bona, vt audire alicuius certae personae confessionem.

Ratio vero necessitatis extendendi propositum emendationis ad occasiones eius generis, sumitur ex eo, quod talem aliquam oblatam non vitare, peccatum sit mortale iuxta illud Ecclesiasticus 3. Qui amat periculum peribit in illo. De ea autem & a semetipso vitanda, & non danda aliis praecclare & ad praxim vilissime *Navar. in Enchir. cap. 3. num. 5. lit. B. & deinceps; ad finem fere vsque capitis & in cap. 14. num. 31. lit. A. & deinceps, item ad finem vsque cap. qui legendus est, aduertendo interea quod Suarez monet in *seq. disp. 32. sect. 2. num. 4.* vix posse certam regulam ea de re tradi: sed rotam pendere maximè ex prudentia Confessarij, qui ad diffiniendum de ea his documentis iuuari poterit.*

62. Primum est, expendendum esse animum Penitentis: qui quamdiu credit, aut probabiliter dubitat se non viturum aliqua occasione, quin mortaliter peccet, teneatur habere firmum propositum illam vitandi: alioqui enim tanquam amans periculum, peribit in illo.

Secun-

Secundum est, si necessarium sit habere propositum vitandi quodcumque peccatum mortale, multo magis esse vitandi occasionem peccati mortalis, quæ adhuc & ipsa mortale peccatum fuerit.

Tertium, ut aliquid, quod non est de se peccatum censetur proxima occasio peccati, respectu alius peccati, requiritur ut ipsum tale sit quod frequenter inducat homines illius conditionis ad peccatum: vel certe ut constet experimento, habere talem effectum in tali homine. Ratio est: quia nequit assignari aliud, in quo consistat eiusmodi, ut sic dicam proximitas. De qua adverte, posse perinde iudicari, ac de proximo periculo lapsus funambuli iudicatur ex eo, quod ipse sit de genere hominum debilibus pedibus, aut aliter ineptorum ad illud exercitium: vel ex eo, quod tale quid attentans, labi cum graui læsione corporis ordinariè soleat.

Quartum est, adhuc requiritur, ut talis occasio sit voluntaria, seu libere assumpta: non autem oblata inuito, & quantum potest repugnanti. Nam si voluntaria non sit, sed potius quædam moralis impotentia resistendi, nec etiam voluntarium erit illud quod ex ea sequetur: & per consequens nec peccatum: cum nullum peccatum sit nisi voluntarium 15. *quæst. 1. in initio.* Qualiter autem procedere debeat Confessorius cum eo qui deficit in tali proposito, iam traditum est in *precedenti lib. 2. cap. 8.*

64. Quod vero Caietanus in *summula verbo periculum* significat captare talem occasionem; esse ex suo genere veniale peccatum cuiusdam incaute; admitti potest cum occasio fuerit remota, quia tunc procedit illud ratio: nimirum quod occasione presente, adhuc in libertatis arbitrio restet, mortaliter peccare. Quando vero occasio peccati mortalis fuerit antedicto modo proxima; tenendum est cum Navarr. & alijs quorum meminit Henriquez in *summa Theolog. pract. lib. 4. cap. 24. §. 4. lit. B.* Pœnitentes quamvis cum aliquo dolore confiteantur omnia sua peccata, non esse absolvendos, si in aliqua proxima occasione mortaliter peccandi perseverent, tanquam ij qui manent in statu peccati mortalis, per huius virtuales affectionem; tanquam amorem periculi, in quo peribunt.

De adiungendo proposito confitendi, & satisfaciendi proposito emendationis in usu Sacramenti Pœnitentiæ.

SECTIO IV.

65. **S**perest monendum: quod etsi contritio secundum se spectata, contenta sit proposito de quo dictum est hætenus: nihilominus in ordine ad Sacramentum Pœnitentiæ requirere specialiter, ut sit cum proposito debite confitendi & satisfaciendi; hoc enim patet per illud quod in Concil. Trident. *sess. 6. cap. 14.* statuitur: Christiani hominis pœnitentiam post lapsum, requirere non modo cessationem à peccatis, & eorum detestationem: verum etiam eorumdem Sacramentalem confessionem, saltem in voto, & suo tempore faciendam, ac Sacerdotalem absolutionem, itemque satisfactionem per ieiunia, elemosinas, orationes, & alia pia spiritalis vitæ exercitia. Adde illud, quod in sequenti *sess. 14. cap. 4.* statuitur; etsi aliquando contritionem charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliari priusquam Sacramentum pœnitentiæ actu suscipiatur: ipsam nihilominus reconciliationem, ipsi contritioni sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam.]

66. **V**nde sequitur, quia contritio votum Sacramenti includit hoc nomine, quod in lege Evangelica requiratur, ut pœnitens detestetur peccata sua cum proposito suscipiendi Pœnitentiæ Sacramentum, quod pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccatum labuntur, Deo reconciliandis institutum est à Christo, *ex eadem sess. 14. cap. 1. & Can. 1.* Sequitur, inquam, contritionem debere esse cum proposito confitendi Sacerdoti sufficientem iurisdictionem habenti (quod vocant *propositum suscipiendi peccata sua Ecclesia clauibus*) & pro illis satisfaciendi; quandoquidem actus ipsi confessionis & satisfactionis, contritionem in animo latentem, tanquam effectus suam causam (sunt enim actus per eam imperati à voluntate informata habitu virtutis Pœnitentiæ) reddunt sensibilem, atque adeo Sacramentalem, seu qualem oportet esse Sacra-

menti materiam: quæ non nisi sensibilis esse potest ex communi doctrina de Sacramentis. Quocirca cum ipsa contritio, ijdem actus, ad integritatem Sacramenti pœnitentiæ, debent concurrere ex Dei institutione, ut in *tit. sess. 14. cap. 3.* definitur, vnde patet perfectam contritionem in lege Evangelica requirere, ut ipsa sit cum proposito confitendi & satisfaciendi debito tempore.

Quod quidem confirmatur adhuc ex discrimine, quod cernitur inter pœnitentiam ad baptismum necessariam, & eam quæ ad Sacramentum pœnitentiæ requiritur. De quo Navarr. in *Enchir. cap. 1. num. 38.* Nam ut deducitur ex Concil. Trident. in *preced. ca. 2.* Deus se nobis offert ut pater in Baptismo; & ideo ad hunc sufficit displicentia vitæ præteritæ cum proposito novæ: in Sacramento vero Pœnitentiæ ob ingratitude nostram, amissamque innocentiam & gratiam in Baptismo concessam, offert se tanquam Iudex, exigens non tantum detestationem vitæ præteritæ & propositum novæ: sed etiam propositum se subiciendi clauibus Ecclesiæ, seu confitendi ac castigandi, puniendique peccata commissa: quod Concilium ibidem admonet à Patribus indicatum esse, cum pœnitentiam dixerunt esse laboriosum quemdam baptismum.

Quod autem Maior & Caietanus referente Navarr. in *preced. num. 15.* & cum eis uterque Sotus Dominicus in *4. disput. 17. qu. 2. art. 1. in fine*; Petrus vero in *lectione 17. De pœnitentiæ sub fine*, dicitur sufficere ad perfectam contritionem ut eiusmodi propositum sit virtuale (quale censetur includi in proposito abstinenti in futurum ab omni peccato mortali. Navarr. ipse non admittit nisi simpliciter sed vult tantum habere locum, quando defectus temporis vel aliqua inculpabilis inconsideratio Pœnitentiæ, fuit causa quominus haberet actuale propositum. Cuius sententia ut tutior probanda est, & pœnitentibus confulenda; non tamen ut simpliciter necessaria: quia ut ipsemet *ad cap. Eccumunc De pœnitentiæ. Distinct. prima num. 1.* notat quamvis Concil. Trident. *sess. 14. cap. 4.* ad iustificationem requiratur contritio votum Sacramenti, tamen quia non requirit expresse votum actuale, sed generaliter votum, intelligi potest in genere, actuale aut virtuale sufficere.

CAPVT VI.

De defectibus contritionis qui reddunt Pœnitentiæ Sacramentum invalidum.

SUMMARIUM.

- 68 Datur aliqua contritio sufficiens ad validitatem Sacramenti Pœnitentiæ, etiamsi defectum aliquem perfectæ contritionis patiatur.
- 69 Conditiones perfectæ contritionis quarum defectu cognoscitur, quando illa invalidum reddat pœnitentiæ Sacramentum.
- 70 Defectus voluntarij in contritione, reddit Sacramentum Pœnitentiæ invalidum.
- 71 Quæ contritio imperfecta sufficere possit ad validitatem Sacramenti Pœnitentiæ ex Concil. Trident.
- 72 Non sufficere ad eam, quod pœnitens de peccato doleat propter infamiam & alia mala, quæ per illud sibi insulsi; non autem quia Deum offendit.
- 73 Talem tamen dolorem vitalem esse.
- 74 Attritio cum Sacramento sufficiens ad gratiam iustificantem, debet fundari in fide Christi.
- 75 Non debet de necessitate esse cum detestatione peccati, tanquam detestandi super omne detestabile.
- 76 Debet esse cum spe veniæ, saltem virtuali.
- 77 Item cum proposito firmo emendationis.
- 78 Rationes quibus id probatur.
- 79 Debet esse cum proposito, saltem virtuali, confitendi & satisfaciendi.

Non modo perfectam contritionem, qualem ex omnibus conditionibus ad eam necessarijs describit Navarr. in *Enchir. initio primi cap.* sed etiam aliquam imperfectam, seu quæ defectum aliquem talium conditionum patiatur, sufficere posse ad Sacramentum Pœnitentiæ habetur ex Concil. Trident. *sess. 14. cap. 4.* Vbi præter contritionem charitate perfectam, quæ homo potest reconciliari Deo sine Pœnitentiæ Sacramento re ipsa suscipere: non tamen sine illius voto aliam ponit imperfectam, quæ quavis sine Sacramento Pœnitentiæ